

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 172/21

Λουξεμβούργο, 6 Οκτωβρίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-35/20
Α (Διέλευση συνόρων με σκάφος αναψυχής)

Κράτος μέλος μπορεί να υποχρεώνει τους υπηκόους του, επ' απειλή κυρώσεων, να φέρουν ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο όταν ταξιδεύουν προς άλλο κράτος μέλος, ανεξάρτητα από το χρησιμοποιούμενο μεταφορικό μέσο και τη διαδρομή

Το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθεται μεν στην επιβολή κυρώσεων ποινικής φύσης, αντιτίθεται όμως στην επιβολή δυσανάλογων κυρώσεων, όπως προστίμου ανερχόμενου στο 20 % του καθαρού μέσου μηνιαίου εισοδήματος του παραβάτη

Τον Αύγουστο του 2015 ο Α, Φινλανδός υπήκοος, πραγματοποίησε ταξίδι μετ' επιστροφής μεταξύ Φινλανδίας και Εσθονίας με σκάφος αναψυχής. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, ο Α διήλθε διεθνή ύδατα μεταξύ Φινλανδίας και Εσθονίας. Παρότι ήταν κάτοχος ισχύοντος φινλανδικού διαβατηρίου, δεν το έφερε μαζί του κατά το ταξίδι. Κατά συνέπεια, επ' ευκαιρία συνοριακού ελέγχου που διενεργήθηκε στο Ελσίνκι κατά την επιστροφή του, ο Α δεν ήταν σε θέση να επιδείξει διαβατήριο ούτε κάποιο άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο, η ταυτότητά του όμως μπόρεσε να εξακριβωθεί βάσει της άδειάς του οδήγησης.

Ο *syöttäjä* (εισαγγελέας, Φινλανδία) άσκησε ποινική δίωξη εις βάρος του Α για διάπραξη του ήσσονος σημασίας ποινικού αδικήματος της παράνομης διέλευσης των συνόρων. Συγκεκριμένα, βάσει της φινλανδικής νομοθεσίας, οι Φινλανδοί υπήκοοι οφείλουν, επ' απειλή ποινικών κυρώσεων, να φέρουν ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο οσάκις πραγματοποιούν, με οιοδήποτε μέσο μεταφοράς και ανεξαρτήτως της διαδρομής, ταξίδι προς άλλο κράτος μέλος ή οσάκις εισέρχονται στη φινλανδική επικράτεια ερχόμενοι από άλλο κράτος μέλος.

Σε πρώτο βαθμό διαπιστώθηκε ότι ο Α είχε διαπράξει αδίκημα, καθόσον διήλθε τα φινλανδικά σύνορα χωρίς να φέρει ταξιδιωτικό έγγραφο. Εντούτοις, δεν του επιβλήθηκε καμία ποινή, καθότι η παράβαση ήταν ήσσονος σημασίας και το ποσό του προστίμου που θα μπορούσε να του επιβληθεί σύμφωνα με το προβλεπόμενο από το φινλανδικό δίκαιο ποινικό καθεστώς, σε συνάρτηση με το μέσο μηνιαίο εισόδημά του, ήταν υπερβολικό, δεδομένου ότι το συνολικό ποσό του εν λόγω προστίμου θα ανερχόταν σε 95 250 ευρώ.

Μετά την απόρριψη της έφεσης που άσκησε ο εισαγγελέας κατά της ανωτέρω απόφασης, ο τελευταίος άσκησε αναίρεση ενώπιον του *Korkein oikeus* (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Φινλανδία). Το εν λόγω δικαστήριο αποφάσισε εν συνεχεία να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με το αν συνάδει με το προβλεπόμενο στο άρθρο 21 ΣΛΕΕ¹ δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης η επίμαχη εν προκειμένω φινλανδική νομοθεσία και, ιδίως, το καθεστώς ποινικών κυρώσεων βάσει του οποίου η διέλευση των εθνικών συνόρων χωρίς ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο τιμωρείται με πρόστιμο δυνάμενο να ανέλθει στο 20 % του καθαρού μηνιαίου εισοδήματος του παραβάτη.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

¹ Λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων περί διέλευσης των συνόρων κατά τον κανονισμό (ΕΚ) 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν).

Με την απόφασή του το Δικαστήριο διευκρινίζει, κατ' αρχάς, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να επιβάλλεται στους πολίτες η υποχρέωση, επ' απειλή κυρώσεων ενδεχομένως ποινικής φύσης, να φέρουν δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο κατά τα ταξίδια προς κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου έχουν την ιθαγένεια.

Συναφώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει, πρώτον, ότι η φράση «φέρουν ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο» που χρησιμοποιείται στην οδηγία 2004/38², η οποία διευκρινίζει το άρθρο 21 ΣΛΕΕ, σημαίνει ότι η άσκηση, από τους υπηκόους κράτους μέλους, του δικαιώματός τους να μεταβαίνουν σε άλλο κράτος μέλος υπόκειται στην προϋπόθεση ότι φέρουν μαζί τους ένα από τα δύο αυτά ισχύοντα έγγραφα. Η διατύπωση αυτή που συνδέεται με την ελεύθερη κυκλοφορία³ αποσκοπεί στη διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας, διασφαλίζοντας ότι κάθε πρόσωπο που απολαύει του δικαιώματος αυτού μπορεί να αναγνωριστεί χωρίς δυσκολία ως τέτοιο στο πλαίσιο ενδεχόμενου ελέγχου. Κατά συνέπεια, κράτος μέλος το οποίο υποχρεώνει τους υπηκόους του να φέρουν ένα από τα συγκεκριμένα έγγραφα, οσάκις διέρχονται τα εθνικά σύνορα για να μεταβούν σε άλλο κράτος μέλος, συμβάλλει στην τήρηση της διατύπωσης αυτής.

Όσον αφορά, δεύτερον, τις κυρώσεις που μπορούν να επιβληθούν σε πολίτη της Ένωσης που δεν τηρεί την εν λόγω διατύπωση, το Δικαστήριο διευκρινίζει, παραπέμποντας στην αυτονομία των κρατών μελών ως προς το ζήτημα αυτό, ότι τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν κυρώσεις, ενδεχομένως ποινικής φύσης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές συνάδουν, μεταξύ άλλων, με τις αρχές της αναλογικότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι **το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση με την οποία κράτος μέλος υποχρεώνει τους υπηκόους του, επ' απειλή ποινικών κυρώσεων, να φέρουν ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο οσάκις ταξιδεύουν προς άλλο κράτος μέλος**, με οιοδήποτε μεταφορικό μέσο και με οιαδήποτε διαδρομή. Εντούτοις, οι επιμέρους αυτές κυρώσεις πρέπει να είναι σύμφωνες με τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, μεταξύ άλλων με τις αρχές της αναλογικότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

Το Δικαστήριο καταλήγει, εξάλλου, στο ίδιο συμπέρασμα όσον αφορά την απαίτηση να φέρει ο υπήκοος κράτους μέλους δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο κατά την είσοδό του στην επικράτεια του κράτους αυτού ερχόμενος από άλλο κράτος μέλος. Διευκρινίζει πάντως ότι, μολονότι μπορεί να ζητηθεί η επίδειξη δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου κατά την επιστροφή του υπηκόου κράτους μέλους στη χώρα του, η υποχρέωση να φέρει αυτός τέτοιο έγγραφο δεν μπορεί να αποτελεί προϋπόθεση για το δικαίωμα εισόδου.

Τέλος, το Δικαστήριο εξετάζει το ζήτημα αν το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και η οδηγία 2004/38, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας των ποινών που προβλέπει ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴, αντιτίθενται σε καθεστώς ποινικών κυρώσεων όπως αυτό που προβλέπεται στο φινλανδικό δίκαιο στο πλαίσιο διέλευσης των εθνικών συνόρων χωρίς ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο.

Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, μολονότι τα κράτη μέλη δύνανται να επιβάλλουν πρόστιμο ως κύρωση για την παράβαση μιας τυπικής προϋπόθεσης σε σχέση με την άσκηση δικαιώματος που απονέμει το δίκαιο της Ένωσης, **η κύρωση αυτή πρέπει να είναι ανάλογη προς τη σοβαρότητα της παράβασης**. Όταν όμως, όπως εν προκειμένω, ο έχων δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, ο οποίος είναι κάτοχος ισχύοντος δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου, παραβεί την υποχρέωση να φέρει τέτοιο έγγραφο, επειδή απλώς παρέλειψε να το φέρει μαζί του κατά το ταξίδι του, το αδίκημα είναι ήσσονος σοβαρότητας. Ως εκ τούτου, **μια βαριά χρηματική**

² Άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 229, σ. 35).

³ Απολογική σκέψη 7 της οδηγίας 2004/38.

⁴ Άρθρο 49, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

κύρωση, όπως πρόστιμο ανερχόμενο στο 20 % του καθαρού μέσου μηνιαίου εισοδήματος του παραβάτη, είναι δυσανάλογη προς τη σοβαρότητα της εν λόγω παράβασης.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582